

**İnhisarlar umum müdürlüğü 1942 malî yılı bütçesinde
değişiklik yapılmasına dair kanun lâyihası ve Bütçe
encümeni mazbatası (1/34)**

T. C.

Başvekâlet

Kararlar dairesi müdürlüğü

Sayı : 6/1080

7 . IV . 1943

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

İnhisarlar umum müdürlüğü 1942 malî yılı bütçesinde değişiklik yapılması hakkında hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 3 . IV . 1943 tarihinde Yüksek Meclise arzı, kararlaştırılan kanun lâyihası esbabı mucibesiyile birlikte sunulmuştur.

Başvekil

Ş. Saracoğlu

Mucip sebepler

İnhisarlar umum müdürlüğü 1942 malî yılı bütçe kanunu ile verilen tahsisat İnhisarlar idaresinin bir kısım hizmetlerinin ifası için yapılması lâzımgelen sarfiyata kâfi gelmeyeceği anlaşıldığından yeniden - 311 590 - lira munzam tahsisata ihtiyaç hâsil olmuştur. Bunlar hakkındaki izahat ilişik listede arz edilmiştir. Karşılığı 1942 malî yılı varidat fazlasından temin olunacaktır.

Memlekette sigara sarfiyatı mütemediyen artmaktadır. İhtiyacı karşılamak için İnhisarlar idaresince hariçten makine mubayaasına çalışılmaktadır. Son defa Almanya'dan bu makineler için teklif alınabilmiştir. 1660 sayılı kanununun 11 nei maddesine istinaden İcra Vekilleri Heyetince sarfına salâhiyet verilen - 300 000 - lira ile bu makinelerin bir kısmının mubayaasına girilmiş ise de bakiye ihtiyacın temini için firma ile mutabakat temini iktiza ettiğinden bunu teminen gelecek malî seneye sâri taahhüde girilmesine zaruret görülmüş ve 2 nei madde ona göre yazılmıştır.

Zammın mucip sebepleri

F. M.

1 3 Hastaların tedavi, yol ve sair masrafları

Bu tertipteki tahsisatımız 10 000 lira idi. Bununla şubat 1943 gayesine kadar 15 memur tedavi ettirilmiş, bunlar için 615 lira yol masrafı ve 3860 lira tedavi ücreti verilmiştir. Halen sanatoryomda 11 memur tedavi altındadır. Bunların gündelik tedavi ücreti, filim ve mualace masrafı hariç yalnız yatak parası beher hasta için 6 lira hesabıyla 66 lira tutmaktadır. Eldeki 5 525 lira bakıycı muhassasat bunların yıl sonuna kadar verilecek yatak paralarına bile tekabül etmemektedir. Bundan başka 10 memurumuz da sanatoryoma yatmak ve ameliyat edilmek üzere iktiza eden rapor ve sair vesaikü ikmâl etmek üzere olduklarından daha 5 000 liraya ihtiyaç duyulmuştur.

F. M.

4 1 Muvakkat memuriyet harcırahı

15 mart 1943 tarihine kadar ödenen muvakkat memuriyet harcırahı 59 999 liradır. bakiye kalmamıştır. Geçen sene bu tarihe kadar bu fasıldan ödenen miktar ise 45 000 lira idi. İdarayı geçen seneye nazaran fazla tediyeye sevkeden sebepler şunlardır:

a) Diğer yerlerden gönderilen ve senenin ilk altı aylık vasatı hesaplarına göre adedleri 122 den ibaret bulunan muvazzaf vekillerle yardımcı memurlara memurlar nizamnamesinin tatbiki tarihi olan 4 . VII . 1943 ten itibaren Maaş kanununun 8 nci maddesine tevfikan ikamet yevmiyesi verilmekte bulunması;

b) Talim için silâh altına alınan 300 memurun vazifesini görmek için başka yerlerden vekil memur izamına zaruret hâsıl olması;

c) Ahiren neşrolunan 4327 sayılı kanun ile bilûmum yevmiyelere % 50 nispetinde zam yapılmış olması ve ahvali hazırda dolayısıyla yol masraflarının geçen seneye nazaran artmış bulunması;

d) Fabrika, tuzlalarda imalât ve istihsalât işlerinin daha sıkı takibe ihtiyaç hâsıl olması. Bu fasıldan yıl sonuna kadar tahakkuk edecek masraflar gözönünde tutularak 40 000 liranın ilâvesi teklif olunmuştur.

5 Müfettişler harcırahı

Şubat 1943, sonuna kadar vukubulmuş sarfiyat 53 943 liradır. Geçen sene bu tarihe kadar ödenen miktar 32 855 lira idi. Geçen seneye nazaran fazla sarfiyata sebep; ahiren neşrolunan 4327 sayılı kanun ile bilûmum yevmiyelere yapılan % 50 nispetindeki zamlar ile ahvali hazırda dolayısıyla geçen seneye nazaran artan yol masraflarından ileri gelmektedir. Şimdiye kadar 450 idare teftiş görmüştür. Daha 159 idarenin teftişi yapılacaktır. Hem teftişlerin ikmalî ve hem zuhur edebilecek tahkiki mucip vaziyetlerin teftişi için 15 000 liraya ihtiyaç hâsıl olmuştur.

7 1 Ekim ve yazma masrafı

Bu sene bütün ekilen saha (79 300) hektardır. Geçen sene (71 784) hektar ekilmiştir. Bu seneki ekimin 7516 hektar fazla olması yüzünden bu tertibe mevzu 110 000 liralık tahsisattan mülhakat idarelerine 15 . XII . 1943 tarihine kadar verilen tahsisat yekûnu (109 757) liraya baliğ olmuştur. (243) lira bakiye kalmıştır. Bu fazla ekimin istilzam ettiği masraflarla beraber yazma, tartma, ve itiraz işlerinde vazife gören memurlara verilen vesaiti nakliye ücretlerinde fevkalâde vaziyetler icabı olarak geçen senelere nispetle mühim bir yükseliş olması, ve bunlarla birlikte kasaba ve köylerde çalışan vukuf erbabiyle ihtiyar heyetleri âzasının âzami haddi kanunla tahdit edilmiş bulunan yevmiyelerine 4178 sayılı kanuna göre zam yapılması yüzünden ihtiyarı zaruri fazla masrafları mevcut tahsisat ile karşılayabilmek imkânı kalmamıştır. Bu itibarla bu tertibe 10 000 lira ilâvesine lüzum hâsıl olmuştur.

9 1 Yapı işleri ve tamirleri

Bu tertipde 400 000 lira tahsisatımız vardı. Sonradan 180 000 lira munzam tahsisat daha alınmıştır. Bu tahsisatla görülen işler şunlardır:

Lira

105 374	15 yerde idarehane ve Tuzla'da muhafaza kulubeleri için verilen inşaat bedeli
125 721	16 yerde ambar inşaatı
7 245	7 yerde idarehane için satın alınan bina ile arsa bedeli
22 303	Adana bütün fabrikasının tevsi için gayrimenkul istimlak bedeli
4 000	Çanakale'de tuz ambarı mübayaası
212 775	Muhtelif yerlerde yapılan müteferrik tmir ve tadil.

477 407

F. M.

Bu tertipde 102 593 lira bakiye kalmıştır. Bu tahsisat bakiyesi; Erbaa ve Niksar'da son yersarsıntısından harap olan binaların yerine idarece müstacelen yaptırılması takarrür eden:

Kesif bedeli	Binanın nevi	Aded
81 000	Yaprak tütün ambarrı	5
23 205	İdare binası (Erbaa)	1
6 350	Bekâr barakaları	1
9 900	İdare binası (Niksar)	1
50 000	Mevcut binaların tahkim ve takviye işleri için.	

170 455

Liralık işleri karşılayamayacağından yıl sonuna kadar vukuu melhuz diğer müteferrik inşaat işlerini de karşılamak üzere bu tertibe 145 000 liranın ilâvesi teklif olunmuştur.

11 6 Kiralar

İdarenin 15 . III . 1943 tarihine kadar kira ile işgal ettiği binalar için verilen kira bedelleri 74 405 liradır. Bakiye 10 595 lira kalmıştır. Geçen sene ödenen miktar 72 378 lira idi. Satışların ve siparişlerin artması dolayısıyla fazlaştırılmasına mecburiyet hâsıl olan yaprak tütün stoklarının muhafazası için aşağıda gösterilen mntakalarda tutulacak: Verilecek kira Denk istiabı

10 000	15 200	Erbaa - Niksar
6 100	20 500	Samsun
1 230	2 600	Manisa mülhakatı
20 000	30 000	İstanbul
30 000	30 000	Izmir'de
67 330	98 300	

Ambarlar için verilecek 67 330 lira kira bedelinden mayıs 1943 gayesine kadar ödenmesi lâzımgelen 30 000 liradan 10 000 lirası bakiyei muhassasat ile karşılanarak bu tertibe 20 000 liranın ilâvesi teklif olunmuştur.

23 — Müskirat ve şarap fabrikaları inşa ve tesis masrafları

Bu tertibe 1942 bütçesiyle konulan 350 000 lira tahsisattan; yapılan işler şunlardır:
Lira

171 951	Ankara Devlet ziraat işletmeleri kurumundan satın alınan bira parkı ve teferruatı için
43 141	Paşabahçe fabrikasında yapılan yol, kanalizasyon, kalorifer, çatı tamirâtı gibi müteferrik işler.
11 677	Ankara Bira fabrikası tamirat, tadilât ve montaj işleri için
32 410	İzmir şarap Suma, tahammür kap ve havuzları ve tesisatı, diğer müteferrik işler
61 825	İstanbul Bira fabrikası binasıyle liköre tahsis edilen kısımda tadilât
362	Ankara İmlahane çatı rüberoit tamirâtı
10 868	Diyarbakır iğki tahammür havuzları inşası ve 2 nci kontinü kazanı için
15 950	Eski likör fabrikası arkasına tesadüf eden arsanın mubayaası için

348 184

F. M.

Bu tertipten 1 816 lira bakiye kalmıştır. Halbuki bu sene zarfında yapılması zaruri işlerimiz vardır.

Lira	İzmir Şarap fabrikası tahammür tesisatı için	» » » kapları için	» » » üzüm ve kesme makinesi için	Paşabahçe Şarap fabrikası tahammür tesisatı için	» » » havuzları için
25 000					
17 000					
5 000					
10 000					
10 000					
67 000					

İhtiyacı karşılamak üzere 67 000 lira tahsisata ihtiyaç hâsıl olmuştur.

Bütçe encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Bütçe encümeni

Esas No. 1/34

Karar No. 5

9. IV. 1943

Yüksek Reisliğe

İnhisarlar umum müdürlüğü 1942 malî yılı bütçesinde değişiklik yapılması hakkında hazırlanan ve Başvekâletin 7. IV. 1943 tarih ve 6/1080 sayılı tezkeresiyle Yüksek Meclise sunulan kanun lâyihası Encümenimize havale buyurulmakla Maliye, Gümrük ve inhisarlar vekâletlerinin salâhiyetli memurları hazır oldukları halde tetkik ve müzakere olundu.

Bu lâyiha ile; İnhisarlar umum müdürlüğü 1942 malî yılı bütçesinin muhtelif masraf tertiplerine, aynı malî yıl varidat fazlalatıyla karşılanmak üzere (302 000) lira munzam tahsisat ilâvesi ve sigara makineleri satın alınmak üzere de Gümrük ve inhisarlar vekiline (500 000) liraya kadar 1943 malî yılına geçici taahhüde girişmek salâhiyeti verilmesi istenmektedir.

Bu munzam tahsisat nakil vasıtaları tarifelerinde vuku gelen yükselmeler ve 4327 sayılı kanun mucibince harcırah yevmiyelerine yapılan % 50 zamlar, 1942 malî yılı bütçesinin tanzimi sırasında tahmin olunan daha fazla memurun tedavilerine mecburiyet hâsıl olmasından, memlekette sigara sarfiyatının artması dolayısıyla muayyen merkezlerde kira ile depolar tesis ve tahrir ve ekim işlerinde daha fazla memur istihdamı ve 4178 sayılı kanun mucibince bu iş-

lerde çalıştırılacakların ücretlerine zamlar yapılması, Erbaa ile Niğsar'da vukuagelen yer sarsıntısından harap olan idare binalarının acile yaptırılması gibi lüzum ve zaruretlerden doğmaktadır.

Sigara imalatını arttırmak için tesisatın genişletilmesine ve yeniden makineler getirtilmesine ihtiyaç hâsıl olduğundan bu maksadın temini için de Gümrük ve inhisarlar vekiline (500 000) liraya kadar 1943 malî yılına geçici taahhüde girişmek salâhiyetinin verilmesi icabettir.

Gösterilen mucip sebepler yerinde görülmüş ve Hükümetin teklifi Encümenimizce aynen kabul olunmuştur.

Umumî Heyetin tasvibine arz olunmak üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Reis	Reis V.	M. M.
Çorum	Kastamonu	Muğla
İ. Eker	T. Coşkan	
Kâtip		
İstanbul	Amasya	Antalya
E. Öymen	A. K. Yigitöglü	N. E. Sumer
Aydın	Bursa	Çanakkale
R. Alpmann	Dr. S. Konuk	S. T. Arsal

Diyarbakır	Edirne	Giresun	Tokad	Tokad	Trabzon
R. Bekit	M. N. Gündüzalp	A. Sayar	H. N. Keşmir	R. A. Sevengil	M. S. Anamur
Isparta	İstanbul	İstanbul	Yozgad		Yozgad
M. Karaağaç	H. Kortel	H. Ülmen	S. İçöz		A. Sungur
Kütahya	Manisa	Mardin	Zonguldak		Zonguldak
H. Pekcan	F. Kurdoğlu	R. Erten	E. Erişirgil		H. A. Kuyucak

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

*Inhisarlar umum müdürlüğü 1942 mali yılı
Bütçesinde değişiklik yapılmasına dair kanun
Lâyihası*

MADDE 1. — Inhisarlar umum müdürlüğü 1942 mali yılı bütçe kanununa bağlı (A) işaretli cetvelini ilişik cetvelde gösterilen tertiplerine 302 000 lira munzam tahsisat verilmiştir.

MADDE 2. — Karşılığı 1943 mali yılı inhisarlar umum müdürlüğü bütçesine konulacak tahsisattan temin olunmak üzere, sigara makineleri satın alınması için 500 000 liraya kadar 1943 mali yılına geçici taahhüde girişmeğe Gümrük ve inhisarlar vekili mezundur.

MADDE 3. — Bu kanun neşri tarihinden mer'idir.

MADDE 4. — Bu kanun hükümlerini icraya

Maliye ve Gümrük ve inhisarlar vekilleri me-murdur.

3 . IV . 1943

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.
Ş. Saracoğlu	A. R. Türel	A. R. Artunkal
Da. V.	Ha. V.	Ma. V.
	N. Menemencioğlu	F. Ağralı
Mf. V.	Na. V.	İk. V.
Yücel		Fuad Sirmen
S. İ. M. V.	G. İ. V.	Zr. V.
Dr. H. Alataş	Suat H. Ürgüblü	Ş. R. Hatipoğlu
Mü. V.		Ti. V.
A. F. Cebesoy		C. S. Siren

CETVEL

F.	M.	Muhassasatın nev'i	Zammedilen
1	3	Hastaların tedavi, yol ve sair masrafları	5 000
4	1	Muvakkat memuriyet harcırası	40 000
5		Müfettişler harcırası	15 000
7	1	Ekim ve yazma masrafı	10 000
9	1	Yapı işleri ve tamirleri	145 000
11	6	Kiralar	20 000
23		Müskirat ve şarap fabrikaları inşa ve tesis masrafları	67 000
YEKÜN			302 000